

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

О. О. Карпенко

(ініціали та прізвище)

«30» 08 2021 р.

**СИЛАБУС
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи естетики та художньої культури

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: проф.ХАІ Прилуцька А.Є. к. філос.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри
документознавства та української мови (№ 801)

Протокол № 1 від «30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри к.філос.н., доц.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

А. Є. Прилуцька
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Голова наукового гуртка каф. № 801

(підпис)

І. С. Казарцева
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Прилуцька Алла Євгеніївна - завідувач кафедри, професор ХАІ, кандидат філософських наук, доцент, Відмінник освіти України.

Автор понад 100 наукових та педагогічних праць, з яких 24 - статті у фахових та наукометричних виданнях, 11 навчальних посібників (1 - з грифом МОН України), понад 80 матеріалів і тез доповідей на Міжнародних та

Всеукраїнських наукових конференціях, співавтор 2 монографій, зокрема «INNOVATIONS IN HUMANITIES:RESTARTING» (Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019).

Напрями наукових досліджень: дослідження системи соціальних комунікацій

в сучасному інформаційно-освітньому просторі. Керівник науково-дослідної теми кафедри: «Комунікативні практики в інформаційному просторі суспільства» (2018–2020), «Інформаційно-сервісна діяльність у сучасному соціокомунікативному просторі» (2021–2024).

У 2018-2021рр. – організатор та учасник міжнародних науково-освітніх партнерських проектів (Фінляндія, Польща, Данія)

Контакти: a.prilutskaya@khai.edu

<https://education.khai.edu/lecturer/prilucka-alla-evgeniivna>

тел. 0671869709

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 3 семестр.

Обсяг дисципліни:

195 годин/ 6,5 кредитів ЄКТС (денна ф.навч.)

у тому числі аудиторних – 96 годин, самостійної роботи здобувачів – 99 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові **попередні дисципліни** (пререквізити) – українська мова (за професійним спрямуванням), Історія та культура України, Основи медійної культури, навчальна практика.

Необхідні обов'язкові **супутні дисципліни** (кореквізити) – філософія, гуманітарна дисципліна за вибором.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів теоретичних і прикладних знань з естетики, виховання естетичної свідомості та почуття прекрасного; осмислення досягнень вітчизняного та світового мистецтва; виховання вміння бачити й розуміти твори мистецтва, сприймати художню культуру як невід'ємну частину загального розвитку і становлення компетентності сучасного фахівця в галузі документної комунікації та інформаційного сервісу.

Завдання: розглянути роль і місце естетики в системі гуманітарного знання;
проаналізувати головні естетичні категорії – естетичне, прекрасне, потворне, трагічне, комічне та їх модифікації в процесі їх історичного становлення і розвитку; розглянути сучасні естетичні концепції, які пояснюють природу і сутність мистецтва та художньої культури. Виховувати почуття гідності як громадянина незалежної демократичної України, сформувати широкий загальнокультурний, гуманістичний світогляд, навички критичного осмислення сучасних художніх творів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях з інформаційного обслуговування споживачів в системі соціальних комунікацій, зокрема в галузі естетизації процесів та продуктів інформаційної діяльності;

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності;

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел для задоволення інформаційних потреб споживачів, зокрема художньої інформації;

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, зокрема в контексті художньої культури;

ФК1. Здатність до абстрактного мислення, до аналізу й синтезу, узагальнення інформації в процесі підготовки первинних і/або вторинних документів, зокрема щодо абстрактного мислення, до аналізу й синтезу, узагальнення інформації будь-яких форм естетизації соціокультурного простору;

ФК2. Здатність використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв для оптимізації діяльності інформаційних установ, зокрема художньо-естетичного напрямку;

ФК14. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури, зокрема з урахуванням історичної динаміки та розвитку художньої культури.

Програмні результати навчання:

РН5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням у сучасних організаціях, установах і підприємствах, зокрема в галузі художньо-естетичної діяльності;

РН7. Забезпечувати ефективність функціонування документно-комунікаційних систем, зокрема щодо ефективності функціонування художньої культури як специфічної системи семантико-семіотичної фіксації соціокультурної інформації;

РН 20. Застосовувати знання та вміння в інформаційно-сервісній галузі з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду, зокрема в інформаційній діяльності щодо художньої культури та естетизації простору професійної діяльності сучасного фахівця галузі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади художньо-естетичного забезпечення професійних комунікацій.

Тема 1. Художньо-естетичне забезпечення знаково-символічного простору системи соціальних та професійних комунікацій.

Форма занять: лекція, практика, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5-6 годин.

Обсяг самостійної роботи: 10-12 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Основні теоретичні підходи до художньо-естетичного забезпечення знаково-символічного простору системи соціальних та професійних комунікацій. Знаково-символічні форми: історія формування та потенціал естетизації. Традиції та новації в функціонуванні у сфері офіціальних комунікацій. Естетика державної символіки(гімн, герб, прапор тощо). Геральдика. Логотип. Логознак. Емблема.

Тема 2. Логотип

Форма занять: лекція, практика, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5-6 годин.

Обсяг самостійної роботи: 10-12 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Логотип підприємства як інформаційно-художнє явище: поняття, значення. Логотип та імідж. Семіотика логотипу. Логотип та семантикопсихологічні асоціації. Шрифт. Форма- геометрична, абстрактна та органічна.

Символи в логотипах. Лінії. спрямованість композиції: вертикаль, діагональ, горизонтальна. Сприйняття кольорів. Історико-культурна символіка кольору. Розмір. Логотип установи, підприємства та особливості ментально-естетичних традицій в ракурсі сучасних глобалізаційних процесів.

Модульна контрольна робота №1.

Змістовий модуль 2. Художньо-естетичний компонент в професійній діяльності фахівця інформаційно-сервісної галузі.

Тема 3. Засоби естетизації в виставковій діяльності в інформаційно-сервісній галузі.

Форма занять: лекція, практика, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5-6 годин.

Обсяг самостійної роботи: 10-12 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Виставкова діяльність: сутність та поняття. Функції. Особливості форм естетизації виставки. Композиція віртуальної виставки. Колір як фактор сприйняття інформації. Художньо-естетична компонента в інформаційної і масової роботі бібліотек: книжкові виставки, огляди літератури, читацькі конференції, диспути, літературні вечори, заходи Дня інформації, інфо-квести, тематичні читання, вечори пам'яті.

Потенціал естетизації в забезпеченні наочної популяризації видань. Художні особливості бібліо-івентів: книжкова фотовиставка, виставка-подорож, виставка-вікторина, виставка-реклама, виставка-хроніка. Віртуальні виставки. Особливості виставкової діяльності в архівах.

Тема 4. Веб-сайт сучасного підприємства як художньо-інформаційна система.

Форма занять: лекція, практика, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5-6 годин.

Обсяг самостійної роботи: 10-12 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Сутність і значення веб-сайтів. Особливості, функції і зміст вебсайтів. Особливості технологій візуалізації гна сайті. Художній інструментарій сайту. Колір. Анімація. Компоновка візуальної інформації. Фото на сайті. Відео. Схеми. Мапи, графіка. Літературно-художня обробка текстової інформації. Художньо-семантичний вектор сайту. Символіка

підприємства на сайті. Сучасні світові тенденції в естетиці інформаційного простору професійних комунікацій. Основні підходи до покращення і розвитку веб-сайтів.

Тема 5. Технічна естетика

Форма занять: лекція, практика, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5-6 годин.

Обсяг самостійної роботи: 10-12 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Технічна естетика : сутність та поняття. Технічна естетика в системі соціогуманірного знання. Основні теоретичні концепції. естетизація предметних умов діяльності людини у всіх сферах життя. Врахуванням вимог ергономіки, естетики й технології виробництва. Вимоги технічної естетики. Соціальна корисливості, функціональність, ергономічність.

Створення оптимальних світлоколірних умов у виробничих процесах, розробки і розміщення засобів візуальної комунікації і наочної агітації, підвищення естетичного рівня технологічного устаткування і орг.-тех. оснащення. Естетичні закономірності формоутворення інформаційних продуктів та послуг. Особливості естетичної організації предметного середовища в установах інформаційно-сервісної галузі. Заходи естетичного і морального виховання працівників підприємства.

Тема 6. Художньо-естетичний компонент візуальної реклами.

Форма занять: лекція, практика, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5-6 годин.

Обсяг самостійної роботи: 10-12 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Сучасні підходи у дослідженні специфіки візуальної інформації в професійної комунікації: мистецтвознавчий підхід ,психологічний підхід, соціологічний підхід, маркетингові дослідження. Концепції візуалізації та художньо-естетичної рефлексії у сфері теорії та історії рекламної інформаційної діяльності.

Семантико-семіотичні параметри рекламного тексту як документа інформаційно-сервісної діяльності. Цілі та сенси друкованої реклами: раціонально-логічний аспект. Художньо-образний вплив засобів візуалізації рекламного тексту.

Модульна контрольна робота №2.

Контрольний захід: іспит.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

У навчальному процесі використовуються: лекції; практичні заняття, групова робота, бесіди, тестування, проведення дискусій з обговорення різноманітних форм художньої діяльності, рецензування, робота з літературою, реферування, самостійна робота

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

8.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання) *

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	3	0...9
Експрес-опитування	0...3	3	0...9
Рецензування доповіді	0...5	1	0...5
Творче есе	0...10	1	0...10
Складання глосарію	0...5	1	0...5
Захист виконаних завдань самостійної роботи	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовий модуль 2			
Відповіді на практичних заняттях	0...3	4	0...12
Експрес-опитування	0...3	4	0...12
Рецензування доповіді	0...5	1	0...5
Творче есе	0...10	1	0...10
Наукова робота (тези)	0...10	1	0...10
Складання глосарію	0...5	1	0...5

Захист виконаних завдань самостійної роботи	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Виконання і захист РК	0...10	1	0...10
Усього за семестр			0...100

* Студент може самостійно вибрати траєкторію освітнього процесу з дисципліни, набираючи достатню для атестації кількість балів.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох питань: по 50 балів кожний.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90 – 100	Відмінно
75 – 89	Добре
60 – 74	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60–74). Мати мінімальний рівень знань та вмінь. Здати всі практичні завдання. Знати й відтворювати значну частину теоретичного матеріалу. Написати на задовільні оцінки модульні контрольні роботи.

Добре (75–89). Мати достатній рівень знань та вмінь. В обумовлений термін здати всі практичні завдання. На достатньому рівні знати теоретичний матеріал та вміти загалом самостійно його застосовувати. Написати на позитивні оцінки модульні контрольні роботи.

Відмінно (90–100). Мати високий рівень знань та вмінь. В обумовлений термін здати всі практичні завдання. Досконально знати теоретичний матеріал та вміти самостійно його застосовувати. Написати на відмінні оцінки модульні контрольні роботи.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення

Навчальні й навчально-методичні посібники, видані в університеті:

1. Прилуцька А. Є. Освітньо-професійна програма спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський). Методичні вказівки щодо навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. / Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2019. – 31 с.- – [Укр. мова.]

2. Парафійник Н. І. Українська та зарубіжна культура : хрестоматія. – Ч. І. Теорія культури / Н. І. Парафійник, А.Є. Прилуцька. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т " Харк. авіац. ін-т", 2002. – 202 с.

3. Парафійник Н. І. Українська та зарубіжна культура : хрестоматія . – Ч. II. Історія зарубіжної та української культури / Н. І. Парафійник, А.Є. Прилуцька. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т " Харк. авіац. ін-т", 2006. – 368 с.

4 .Електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни:

Навчально-методичне забезпечення дисципліни «»Основи естетики та художньої культури для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. А.Є. Прилуцька. - Харків, 2019. - 50 с. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_04Osnovi_Estet.pdf.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Світова художня культура: Навч. посіб. / Л. В. Климова. — Х.: Вид-во «Ранок», 2012. — 160 с.: іл.
2. Ю. О., Мкртічян О. А. Українське мистецтво в історичному вимірі. Навчально методичний посібник / Ю.О. Соловйова, О.А. Мкртічян. – Харків :Точка, 2017. – 89 с.
3. Художня культура світу. Навчальний посібник / Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна, Л. М. Масол та ін.; За ред. Н. Є. Миропольської. – Х.: Ранок, 2010. – 192 с.: іл.
4. Культурологія. Модульний курс: навч. посіб. / А.Є. Прилуцька, В.М.Корабльова. – Харків : Торсінг плюс, 2010. – 287 с.
5. Левчук Л. Т., Панченко В. І., Оніщенко О. І., Кучерюк Д. Ю. Естетика: Підручник / За ред. Л. Т. Левчук. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 520 с.
6. Естетика : навчальний посібник / за ред. Л. Б. Мартиненко. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. – 137 с.

Допоміжна:

1. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття : енциклопед. вид. : у 2 т. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2010. Т. 2. 768 с.

2. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття : енциклопед. вид. : у 2 т. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2010. Т. 2. 768 с.
3. Бованенко О. О. Аналіз наукових підходів до визначення «естетична» та «художня культура» у працях вітчизняних та зарубіжних дослідників. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка : збірник наукових праць. Київ : Видво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 23. С. 3-8.
4. Бованенко О. О. Виховання художньо-естетичної культури особистості засобами декоративно-прикладної діяльності. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». Херсон. 2018. Вип. LXXXIII., Том 2. С. 72-76.
5. Зеленська Н. О. Естетична й художня культура – найважливіші складові формування творчої особистості. Вісник Житомирського державного університету. 2014. Вип. 2 (74). Педагогічні науки. С. 74-78.
6. Личковах В., Файзулліна Г. Етнокультурологія : репрезентація етнокультури в мистецтві та художній літературі (XX – початок XXI століття). Київ : НАКККіМ, 2018. 256 с.
7. Ткач М. М. Українська звичаєва культура : монографія. Київ : Видво Ліра-К, 2018. 592 с.
8. Склярєнко Г. «Пунктир концептуалізму»: До картини українського мистецтва другої половини XX сторіччя /Сучасне мистецтво: Наук. зб. / Ін-т проблем сучас. мист-ва НАМ України; Вип. VII. К.: Фенікс, 2010. — С209-214.
9. Трегубов К.Ю. Навчальний посібник із дисципліни «Історія мистецтв» для студентів I курсу за напрямом підготовки «Архітектура» денної форми навчання (частина I) / К.Ю. Трегубов, О.В. Макуха. – Полтава : ПолтНТУ, 2015. – 151 с.
10. Прилуцька А. Духовно-ціннісні виміри художньої культури сучасного міста/ А. Прилуцька // Актуальні питання богослов'я та історії церкви . I Міжнародна науково-практична конференція "Актуальні питання богослов'я та історії Церкви". 5 жовт. 2017 р., м. Харків . - Харків, 2017. - С. 249-252 . - Бібліогр.: 4 назв.
11. Прилуцька А. Є. Візуальна реклама в культурному ландшафті міста: теоретико-методологічні підходи / А. Є. Прилуцька // Гуманітарний часопис : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - 2015. - № 1. - С. 67-73 . - Бібліогр.: 11 назв.
12. Прилуцька А. Є. Художньо-культурний ландшафт міста в координатах сучасного гуманітарного знання / А. Є. Прилуцька // Гуманітарний часопис : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - 2014. - № 2. - С. 35-44 . - Библиогр.: 21 назв.
13. Хлисту́н О. С. Символіка народного мистецтва у контексті святковообрядової культури українців. Вісник НАКККіМ. 2015. № 4. С. 88 – 92.

12. Інформаційні ресурси

1. Основи естетики та художньої культури [Електронний ресурс]: дистанц. курс. – Режим доступу: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=3866>.
2. <https://education.khai.edu/department/801>
2. <http://library.khai.edu/catalog>